

Godkänt
2020-10-12Giltigt t.o.m
2023-10-13Versionsnummer
1.0

Diarienummer

Sjuksköterskors förskrivning av medicintekniska produkter vid diabetes

Detta dokument är tänkt som en hjälp och lathund för ansvarig chef som ska ge sjuksköterska behörighet att förskriva diabeteshjälpmiddel/medicintekniska produkter.

Vad är en medicinteknisk produkt?

Medicintekniska produkter används till exempel för att övervaka, behandla eller lindra ett funktionshinder eller en sjukdom.

Exempel på förbrukningsartiklar/hjälpmiddel vid diabetes är:

- *injektionshjälpmedel* (insulinspruta, flergångspenna för insulin, kanyl till insulinpenna, injektionstork)
- *analysmaterial för blod* (glukosmätare/testremsa, ketonmätare/testremsa, lansett, blodprovstagare)
- *analysmaterial för urin* (testremsa för ketoner/glukos).

Dessutom material för *sensorbaserad kontinuerlig glukosmätning* (rtCGM och isCGM) samt *insulinpumpar* och deras tillbehör (infusionsset, insulinreservoar mm).

Vem får förskriva?

Sjuksköterska som har *förskrivningsrätt för läkemedel* enligt HSLF-FS 2018:43 är behörig att förskriva förbrukningsartiklar/hjälpmiddel till personer med diabetes.

Annan sjuksköterska får förskriva förbrukningsartiklar/hjälpmiddel till personer med diabetes om hen är *anställd hos och utsedd av en vårdgivare*.

<https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/20081-om-anvandning-av-medicintekniska-produkter-i-halso--och-sjukvarden/>

En vårdgivare är den som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet eller tandvårdsverksamhet oavsett om verksamheten är privat eller offentligt finansierad.

En vårdgivare kan till exempel vara en region, en kommun, ett aktiebolag eller en egenföretagare. Några exempel på verksamheter är sjukhus och vårdcentraler.

En verksamhetschef är den befattningshavare som ansvarar för verksamheten enligt 4 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Det är verksamhetschefen som, efter uppdrag från vårdgivaren, bedömer kompetens och utser vem som ska förskriva och lämna ut medicintekniska produkter.

<https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se/arbetsuppgifter/vem-far-forskriva-forbrukningsartiklar>

Gällande föreskrifter reglerar inte krav på formell utbildning, t ex visst antal högskolepoäng inom diabetesområdet. Det är verksamhetschefens ansvar att bedöma om sjuksköterskan har tillräcklig kunskap för uppgiften, och även verksamhetschefens ansvar att tillse att sjuksköterskan erhåller adekvat kunskap och utbildning för arbetsuppgiften.

Vilket ansvar har sjuksköterskan som förskriver?

Hälso- och sjukvårdspersonal som använder/förskriver medicintekniska produkter ska ha kunskap om produkternas funktion och hur de hanteras. De ska också ha kunskap om riskerna när de medicintekniska produkterna används på patienter och vad som behöver göras för att begränsa en eventuell vårdskada.

Diabetessjuksköterskans uppgift är att bedöma behovet av hjälpmedlet, informera om hur produkten ska användas, instruera och träna användaren, journalföra och följa upp förskrivningen.

Vilka diabeteshjälpmedel kan förskrivas?

Det är sjuksköterska med förskrivningsrätt för läkemedel alternativt utsedd diabetessjuksköterska som avgör vilket diabeteshjälpmedel som ska förskrivas utifrån den enskilda individens behov.

Region Dalarna ingår i en sjukvårdsgemensam upphandling (Dalarna, Västmanland, Sörmland, Uppsala och Örebro) av diabeteshjälpmedel. Arbetet styrs av den gemensamma Varuförsörjningsnämnden och leds av Varuförsörjningen i Uppsala. I framtagande av kravspecifikation deltar en referensgrupp med diabetessjuksköterskor från deltagande regioner. Syftet med upphandlingen är att förse vården med förbrukningsartiklar av engångskaraktär. Upphandlingsarbetet styrs bland annat av miljökrav och krav på att de varor och tjänster som köps in är producerade under hållbara och ansvarsfulla förhållanden.

Varje diabetessjuksköterska ska därför i första hand förskriva de upphandlade produkterna. <http://www.varor.lul.se/avtalade-artiklar/kategorier/diabetesmaterial/>

OBS! Vissa av de upphandlade produkterna har inget varunummer hos TLV (Tandvårds- och läkemedelsverket). De beställs via specifika

beställningsblanketter som finns på Varuförsörjningens hemsida. Dessa produkter är i de flesta fall inte klassade som "engångsartiklar". Kostnaden för dem är också betydande och ska därför alltid diskuteras i diabetesteam/med ansvarig verksamhetschef.

Vilken förskrivarkod gäller?

Sjuksköterska/diabetessjuksköterska med *förskrivningsrätt för läkemedel* har en personlig förskrivarkod som utfärdats av Socialstyrelsen. Den personliga förskrivarkoden gäller även för hjälpmedel och medicintekniska produkter.

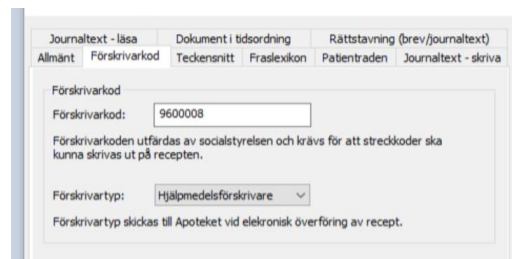
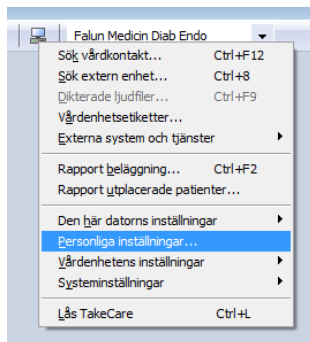
Diabetessjuksköterskor, utan förskrivningsrätt för läkemedel enligt ovan, har inte personliga förskrivarkoder utan en gruppkod (9600008), dvs. alla har samma förskrivarkod.

<https://vemfargoravad.socialstyrelsen.se/sida/koder-att-forskriva-lakemedel-och-hjalpmedel>

1. Förskrivarkoden måste, oavsett om den är personlig eller en gruppkod finnas i HSA-katalogen (i det personliga HSA-ID:et). Personlig kod läses in automatiskt från Socialstyrelsen. Ansvarig chef beställer gruppförskrivarkod via hsa.organisation@ltdalarna.se
2. Personlig- och gruppförskrivarkod måste också läggas in i TakeCare. Det beställs av ansvarig chef (eller annan utsedd person) via Självbetjäningssportalen/behörighetsprofil/läkemedel för förskrivningsrätt – Pascal och TakeCare.
3. Slutligen måste den enskilda sjuksköterskan själv aktivera förskrivarkoden i TakeCare under systemmeny/personliga inställningar/förskrivarkod.

Sjuksköterska/diabetessjuksköterska med förskrivningsrätt för läkemedel använder sin personliga förskrivarkod och definieras som "förskrivartyp" sjuksköterska.

Diabetessjuksköterska med gruppförskrivarkod (9600008) definieras som "hjälpmedelsförskrivare".

Hur dokumenteras behörigheten att förskriva medicintekniska diabeteshjälpmedel?

Verksamhetschefen ska även förteckna vem eller vilka av hälso- och sjukvårdspersonalen som ska fullgöra ovanstående uppgifter och vilka förbrukningsartiklar som var och en har förskrivningsrätt till utifrån personlig kompetens.

Lämpligt är att behörigheten dokumenteras på mottagningen/vårdcentralen.

[Förslag till dokument](#)
